SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Marszałek Senatu
BPS.DPS.030.4.2022

Druk nr 2124
Warszawa, 24 marca 2022 r.

Szanowna Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

mam zaszczyt przekazać Pani Marszałek podjętą przez Senat na 39. posiedzeniu w dniu 24 marca 2022 r. uchwałę

- **w sprawie ustawy o ochronie dziedzictwa narodowego związanego z nazwami obiektów przestrzeni publicznej oraz pomnikami.**

Z poważaniem
(-) Tomasz Grodzki

UCHWAŁA

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 24 marca 2022 r.

w sprawie ustawy o ochronie dziedzictwa narodowego związanego z nazwami obiektów przestrzeni publicznej oraz pomnikami

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 24 lutego 2022 r. ustawy o ochronie dziedzictwa narodowego związanego z nazwami obiektów przestrzeni publicznej oraz pomnikami, odrzuca tę ustawę.

MARSZAŁEK SENATU

Tomasz GRODZKI

U Z A S A D N I E N I E

Na posiedzeniu w dniu 24 marca 2022 r. Senat rozpatrzył ustawę o ochronie dziedzictwa narodowego związanego z nazwami obiektów przestrzeni publicznej oraz pomnikami i zdecydował o jej odrzuceniu.

Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na to, że ustawa ogranicza bez ważnego powodu prawo jednostek samorządu terytorialnego do nadawania nazw ulicom, obiektom i jednostkom leżącym na ich terenie bądź będących ich własnością. Konstytucja z 1997 r. wspomina o „zasadzie pomocniczości umacniającej uprawnienia obywateli i ich wspólnot" (wstęp), statuuje zasadę decentralizacji ustroju państwa (art. 15) i przewiduje, że „zadania publiczne służące zaspokajaniu potrzeb wspólnoty samorządowej są wykonywane przez jednostkę samorządu terytorialnego jako zadania własne" (art. 166 ust. 1). W tym kontekście, za daleko idącą można uznać centralizację nazewnictwa ulic i obiektów oraz listy osób uwiecznianych na pomnikach. W uzasadnieniu do projektu ustawy nie wyjaśniono, dlaczego pozostawia się wspólnotom lokalnym (i tak już ograniczone w 2016 r.) prawo do nadawania nazw i stawiania pomników, a z drugiej strony zabrania się im zmiany decyzji w tym zakresie. Z drugiej strony brak w uzasadnieniu informacji by w ogóle takie sytuacje miały miejsce w stopniu uciążliwym dla członków wspólnot lokalnych.

Niezgodne z Konstytucją są też przepisy wprowadzające. Niezależnie bowiem od tego, czy jakaś niepożądana zmiana nazwy lub usunięcie pomnika miało miejsce, przepisy art. 10 ust. 1 i art. 11 ust. 1 nakazują stosować ustawę z mocą wsteczną od 1 stycznia 2022 r.

W ustawie znalazło się też kilka przepisów, które wykraczają poza zakres przedmiotowy ustawy. Celem ustawy miała być ochrona niektórych istniejących nazw i pomników. Przepis art. 3 jednak stanowi o niepożądanych nazwach, a tym zagadnieniom poświęcona jest ustawa z 2016 r. Przede wszystkim jednak w ustawie znalazły się trzy artykuły (art. 7–9), które nie mają nic wspólnego z tematyką ustawy. Ponadto, wprowadzone one zostały z pominięciem na etapie sejmowym pierwszego czytania.